

Tornem Jesús als pobres

Oriol Xirinachs

EMAÚS 132

La col·lecció Emaús vol oferir llibres de lectura assequible que ajudin a viure el camí cristià en el moment actual. Per això porta el nom d'aquell poble cap a on anaven dos deixebles desesperançats quan es van trobar amb Jesús, que es va posar a caminar al costat seu, i els va fer entendre i viure la novetat de l'Evangelí.

Oriol Xirinachs

Tornem Jesús als
pobres

Col·lecció Emaús 132
Centre de Pastoral Litúrgica

Director de la col·lecció Emaús: Josep Lligadas

Disseny de la coberta: Mercè Solé

Il·lustració de la coberta: © Cesc

Il·lustracions interiors: © Agustín de la Torre Zarazaga

© Edita: CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA

Nàpols 346, 1 – 08025 Barcelona

Tel. (+34) 933 022 235 – Fax (+34) 933 184 218

cpl@cpl.es – www.cpl.es

Primera edició: maig 2016

ISBN: 978-84-9805-905-2

Dipòsit legal: B 10235-2016

Printed in UE

Imprimeix: Ulzama Digital

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat d'excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si us cal fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Primera part

Ai de mi si no anunciés l'Evangelí!

(1 Corintis 9,16)

*Però l'àngel els digué: No tingueu por. Us anuncio una bona nova que portarà a tot el poble una gran **alegria** (Lc 2,10)*

*L'Esperit del Senyor reposa sobre meu perquè ell m'ha ungit. M'ha enviat a portar la **bona nova** als pobres (Lc 4,18)*

Presentació

A l'hora de presentar aquesta reflexió és necessari situar-la en el marc on ha sorgit per tal de poder entendre el seu objectiu i el seu abast. Un petit grup de cristians, presents en el món dels pobres des d'entitats d'Església, aplegats en el Secretariat per als Marginats de la diòcesi de Barcelona, ens qüestionàvem el fet que la nostra presència entre ells, tot i voler ser evangelitzadora, quedés reduïda a una dimensió de promoció social o ajuda, quan per a nosaltres una evangelització plena entenem que ha d'arribar a **l'anunci explícit de la persona de Jesús: la seva vida, gestos i paraules**. Per diverses raons reconeixíem que, o no en sabíem, o no trobàvem la manera adequada de fer-ho.

Constatàvem que l'abundant literatura sobre el tema de l'evangelització dels pobres s'entenia i es concretava amb l'"opció pels pobres" o pel "compromís", que d'una forma gairebé exclusiva girava entorn el raonar, matisar, defensar.. de mil i una forma l'exigència cristiana d'aquella acció alliberadora i de promoció dels pobres.

Cal encara afegir-hi, com a estímul per a aquesta reflexió, la voluntat de donar les raons de la nostra opció davant molts "compromesos" que defensen que aquest compromís ja és l'evangelització. Evidentment que nosaltres entenem aquest compromís social com a part integrant i ne-

cessària d'aquesta evangelització, però creiem que no és “tota” l'evangelització.

Són molts els textos, tant del magisteri, com de reconeguts teòlegs, que afirmen aquesta nostra convicció (vegeu els textos de les dues pàgines següents). Però no volem recórrer a l'“argument d'autoritat”, ja que la nostra opinió és que aquest anunci surt del mateix Evangeli; que hauria de ser una cosa normal, i que si no ho fem és degut a unes raons que ens han portat a aquesta manera d'entendre i de fer, especialment en el nostre món occidental, malgrat tot, ric i benestant, cosa que és important de remarcar, ja que és el teló de fons d'aquesta reflexió.

No ens quedem només en donar motius per a aquest fet de deixar els pobres només com a destinataris de la nostra acció material –necessària–, sinó que intentem donar raons per a justificar l'exigència evangèlica de fer-los destinataris de la persona de Jesús, ja que la Bona nova que ens porta, i que és ell, és font d'una alegria que dóna sentit últim a la vida, a la qual creiem que tenen dret.

I com que, avançant-nos al final, creiem que és la pèrdua d'aquesta felicitat evangèlica el que se'ns ha perdut en aquest “món feliç” que ens hem muntat, aleshores, en una segona part, volem donar unes pistes per ajudar a fer que aquells que fan camí amb els pobres, que és el “lloc teològic” on sí que es pot viure aquesta felicitat, puguin descobrir-la i així se sentin cridats a comunicar-los-la.

Evidentment l'anàlisi que presentem, com qualsevol anàlisi, és subjectiva i parcial, però en tot cas, creiem que el tema és prou important com per reflexionar-hi. Per això pot ser una ajuda per a aquells que volem arribar a aquell

anunci, com també pot ajudar a promoure debat entre aquells que pensin d'una altra manera.

Per tot això crec que és bo de remarcar que els destinataris d'aquest text són, en primer lloc, aquells militants de moviments apostòlics, voluntaris i professionals d'organitzacions caritatives, religiosos i religioses de congregacions dedicades a l'atenció i acompanyament dels pobres.

Finalment també cal remarcar que, donada la brevetat d'aquest text, cal tenir present de matisar tant com calgui la presentació simplista del nosaltres/ells; pobres/no pobres... la frontera no està marcada amb tiralínies.

TEXTOS

I, amb tot, això (el testimoni) continua essent insuficient, perquè el més esplèndid testimoniatge es revelarà a la llarga impotent, si no queda aclarit, justificat –cosa que Pere anomenava donar “raó de l'esperança que hi ha en vosaltres”–, explicitat per un **anunci clar i inequívoc del Senyor Jesús**. La bona nova proclamada pel testimoniatge de vida haurà de ser, doncs, tard o d'hora, proclamada per la paraula de vida. No hi ha veritable evangelització mentre no s'anuncï el nom, la doctrina, la vida, les promeses, el regne, el misteri de Jesús de Natzaret, Fill de Déu.

La història de l'Església, a partir del discurs de Pere el matí de la Pentecosta, es barreja i es confon amb la història d'aquest anunci. A cada nova etapa de la història humana, l'Església, constantment impulsada pel desig d'evangelitzar, només té una preocupació: ¿Qui enviar a anunciar el misteri de Jesús? ¿En quin llenguatge anunciar aquest misteri? ¿Com fer que ressoni i arribi a tots aquells qui l'han d'escoltar? (PAU VI *Evangelii Nuntiandi* 22)

Després de tenir en compte alguns desafiaments de la realitat actual, vull recordar ara la tasca que ens urgeix en qualsevol època i lloc, perquè «no pot haver-hi autèntica evangelització sense la proclamació explícita que Jesús és el Senyor», i sense que existeixi un «primat de la proclamació de Jesucrist en qualsevol activitat d'evangelització». Recollint les inquietuds dels bisbes asiàtics, Joan Pau II va expressar que, si l'Església «ha de complir el seu destí providencial, l'evangelització, com a predicació alegre, pacient i progressiva de la mort i resurrecció salvífica de Jesucrist, ha de ser la vostra prioritat absoluta». Això val per a tots. (*Evangelii Gaudium* 110)

El anuncio de la Buena Nueva es además importante porque pertenece a la captación cristiana de sentido. Si el contenido de este es una buena nueva, el modo de captarlo es la gratuidad... De esta forma también, el oyente de la buena nueva hace una experiencia de sentido, pues su vida se retrotrae a otro que lo libera de su egocentrismo... La evangelización por tanto, si es cristiana, no puede olvidar el aspecto de anuncio, pues a través de él se expresa la historicidad concreta de la voluntad de Dios para el mundo, se expresa el contenido positivo de esta voluntad, y se considera al hombre como aquel cuya existencia tendrá sentido al remitirle a un otro, distinto y mayor que él. Por esas razones el anuncio no es meramente lo que es dicho, sino aquello que tiene que ser dicho. (*Resurrección de la verdadera Iglesia*. Jon SOBRINO, 284-285)

L'home no viu només de pa

A la proposta que el temptador fa a Jesús, de convertir les pedres en pans, la resposta de Jesús és: “*L’Escriptura diu: L’home no viu només de pa*”. (Lc 4,4). I encara al final de la seva vida haurà de retreure als deixebles: “En veritat, en veritat us ho dic: *vosaltres no em busqueu perquè heu vist senyals, sinó perquè heu menjat pa i heu quedat saciats. Però no us heu d’afanyar tant per l’aliment que es fa malbé, sinó pel que dura i dóna vida eterna [...] Jo sóc el pa de vida: qui ve a mi no passarà fam i qui creu en mi no tindrà mai set*” (Jn 6,26-27.35)

Penso que llegint els evangelis haurem de reconèixer que l’acció de Jesús, a l’hora d’anar realitzant la seva bona nova de salvació, va molt més enllà de satisfer les necessitats materials de les persones, i especialment del pobres. Tots sabem que els seus “signes” (miracles) tenen un contingut molt més global que la seva materialitat concreta. Són tots ells més que el pa, la vista, el fer caminar, tornar la paraula, l’aigua.... Són alliberament ple, retornar la dignitat, obrir al transcendent.

Crec que aquest “més” dels seus signes ofereixen a qui els rep la salvació de Jesús que és la resposta a la necessitat vital de “saber que som algú per a algú”, i en la seva radicalitat, per a Algú. Una vivència d’aquesta realitat podem resumir-la en el fet que nosaltres sabem que el dia que

acabem el nostre viure deixarem un buit que ningú podrà omplir, mentre que els pobres viuen la tràgica experiència que el dia que faltin només deixaran una plaça a la residència, un llit a l'orfenat o un racó en el caixer, que ben aviat serà cobert per un altre.

Necessitem algú per a qui siguem alguna cosa més que la nostra funció, càrrec, col·lega, mirall on veure'ns reflectits. Aquell exemple que posava el Catecisme holandès quan ens parlava d'aquell noi que treballava, es divertia, estudiava... i que, en el moment que troba la seva parella, seguirà fent tot el mateix però ara tot serà diferent. O aquell text de Saint Exupéry a la *Carta a un jueu*:

Jo, com tothom, necessito ser reconegut, amb tu em sento net i per això vinc cap a tu. Necessito anar allí on em senti net. No han estat les meves fórmules ni les meves aventures les que t'han permès saber qui sóc jo: ha estat el fet d'acceptar qui sóc jo que, en tot cas, t'ha fet ser indulgent tant amb aquelles aventures com amb les meves fórmules. T'estic agraït per haver-me admès tal com sóc.

El "pa" és del tot necessari i no cal insistir-hi, evidentment. I donar-lo a qui passa fam és una dimensió essencial de la vivència cristiana, però tenir aquestes necessitats cobertes encara no és font de felicitat, almenys de tota la felicitat que sedeja la persona; felicitat que neix espontània quan hem trobat un sentit a la vida. La felicitat, i la joia o la alegria que són la seva expressió, i que formen part de la Bona Nova que ens porta Jesús, són part essencial de l'evangelització. I aquesta, ja intentaré raonar-ho, només ens pot venir de Jesús.

Cada un de nosaltres és el fruit d'un pensament de Déu. Cada un de nosaltres és volgut, cada un és estimat, cada un és necessari" (BENET XVI, *Homilia en el solemne inici del ministeri petrí*)

I això és, segurament, la cosa més original de Jesús, allò que fa que Jesús no solament sigui "interessant" per a l'home d'avui que busca sentit, sinó que el fa "necessari". Efectivament: ¿Qui pot oferir amb autoritat, el sentit últim de l'existència de l'home? I és que aquest sentit últim és essencial per a l'home. En el fons de totes les recerques de la persona hi ha aquesta necessitat d'un fonament absolut, ferm, d'un punt de partida inqüestionable que doni sentit a la totalitat d'allò que preocupa i busca l'home. Precisament Jesús presenta la seva persona, com a opció absoluta de la persona humana (Mt 10,37) i com a font d'allò que busca la persona humana (Federico CARRASQUILLA)

El marginat és aquell qui ha perdut totes les raons que donen sentit a la vida... el que se sent abandonat perquè el menyspreen, perquè fins i tot ell mateix es sent indigne de respecte i d'amor. I cau en aquesta mena de tristesa, de no vida... Aquest sentiment de no tenir lloc en el món és un greuge. Experimento això cada dia en les persones amb qui visc: només podem viure quan ens sentim al nostre lloc... un lloc en el cor d'algú. Comencem a estar alegres quan sabem que algú plorarà la nostra mort, quan deixem un buit no solament en un llit sinó també en un cor. (Jean VANIER, *Una visió nova de l'amor*)